

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes 2002 márciusában 32 Cs.-i és B.- települési önkormányzattal - közöttük az alperesekkel - konzorciumi szerződést kötött egy szelektív hulladékgyűjtési és regionális hulladékgazdálkodási rendszer megvalósítása érdekében, térségi ISPA Hulladékgazdálkodási Projekt megvalósítására EU és Kormányzati támogatás igénybevételével.
- [2] A szerződő felek szándéka arra irányult - az I. rendű felperes mint gesztor irányítása mellett (II.2. pont) -, hogy a szerződésben részes településeken a projekt megvalósításához hozzájáruljanak, abból a célból, hogy korszerű műszaki védelemmel rendelkező hulladéklerakók jöjjenek létre, a gyűjtési, szállítási útvonalak racionalizálása, a régi szeméttelpek bezárása, rekultiválása mellett bevezetésre kerüljön a szelektív hulladékgyűjtés, valamint hulladékudvar, gyűjtősziget, komposztáló telep létesüljön az egyes települések szerkezetétől és a lakosság számától függően (III.1. pont).
- [3] A felek a szerződésben rögzítették (III.7. pont), hogy a közigazgatási területükön keletkező települési szilárd-hulladék kezelésére, a létesülő regionális szilárd-hulladék gazdálkodási rendszert kívánják igénybe venni, a szolgáltatóval kötött külön megállapodás szerint.
- [4] Megállapodtak, hogy a projektre vonatkozó finanszírozási kötelezettség-vállalást a gesztor és a szolgáltató között kötendő szerződésben kell meghatározni, ennek figyelembevételével a konzorciumban részt vevő önkormányzatokkal a szolgáltató köti meg a működtetésre vonatkozó végleges szerződést (III.8. pont).
- [5] A szerződő felek az ISPA támogatási kérelem felelős szervezeteként az I. rendű felperest mint gesztort jelölték meg azzal, hogy felhatalmazták, hogy a konzorcium tagjai nevében nyilatkozatokat tegyen, teljes jogkörrel képviselje a szerződő feleket (IV.1. pont).
- [6] A gesztor kötelezettséget vállalt arra, kiköti, hogy a megbízott szolgáltató az önkormányzatokkal kötendő szolgáltatási szerződést rendes felmondással nem mondhatja fel, rendkívüli felmondással pedig csak abban az esetben, ha az önkormányzat a szolgáltatás ellenértékét önhibájából nem fizeti meg. A gesztor kötelezettséget vállalt annak kikötésére is, hogy a szolgáltató a külön megállapodásban, a szolgáltatás ellenértékeként nem köthet ki magasabb összeget, mint az adott önkormányzat területén végzett tényleges szolgáltatás igazolt bruttó költségének 100 százaléka (VI. pont 2. bekezdés, III.8. pont).
- [7] A határozatlan időre megkötött konzorciumi szerződés VI. pontja azt tartalmazta, hogy a konzorciumi tagot minden év június 30. napjáig, a következő naptári év január 1. napjára írásban gyakorolható rendes felmondási jog illeti meg, egyben rögzítette a rendkívüli felmondás eseteit is.
- [8] Rendkívüli felmondással volt jogosult a konzorciumi tag a szerződés megszüntetésére, amennyiben a szerződés keretében megvalósuló beruházások - hulladékudvarok, gyűjtőszigetek létesítése, régi szeméttelpek rekultivációja - jogerős és végrehajtható működési engedélyének megszerzésére 2003. december 31. napjáig nem kerül sor, valamint ha a III.8. pontban meghatározott szolgáltatási szerződés meghiúsul.
- [9] 2002. október 7. napján az I. rendű felperes megkötötte a hulladékgazdálkodási projekt megvalósítására a támogatási szerződést.
- [10] Az I. rendű alperes a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. tv. (a továbbiakban: Hgt.) 56. § (1) bekezdésében meghatározott kötelezettsége alapján 2003. március 12. napján a Hgt. 28. §-a szerint, határozott, 10 éves időtartamú közszolgáltatási szerződést kötött a F. Kft.-vel, a közigazgatási területét érintő hulladékkezelési közszolgáltatás ellátására.
- [11] Az I. rendű alperes a támogatási szerződéssel érintett beruházás megvalósítása érdekében 2005. április hónapban megkötött adásvételi szerződéssel a közigazgatási területén kivitelezésre kerülő hulladékudvar és gyűjtőhely megvalósításához az I. rendű felperes tulajdonába adta az

önkormányzat két ingatlanát.

- [12] Az ISPA támogatási szerződésből megvalósított, az I. rendű felperes tulajdonába került, de az I. rendű alperes közigazgatási területén kivitelezett hulladékudvar tényleges működtetését, a műszaki átadás-átvételi eljárások és az engedélyek beszerzése után a II. rendű felperes 2008. május 5. napján kezdte meg.
 - [13] Az I. rendű felperes a 2002. október 7. napján megkötött támogatási szerződés helyett új konzorciumi szerződésben foglalt kötelezettségvállalások figyelembe vételével, 2008. május 7. napján támogatási szerződést kötött a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Fejlesztési Igazgatóságával, a Szegedi Regionális Hulladékgazdálkodási Program elnevezésű beruházás megvalósítására. A támogatással érintett beruházás a konzorciumi szerződést aláíró településeket magába foglaló hulladékgazdálkodási rendszer kialakítására vonatkozott.
 - [14] A II. rendű felperes első ízben 2008. június 24. napján küldött üzemeltetési megállapodás tervezetet az I. rendű alperes részére. Az I. rendű alperes 2008. augusztus 28. napján kelt, 117/2008. (VIII. 28.) Kt. határozatával kimondta, hogy „önként vállalt feladatként nem tudja a balotaszállási hulladékudvar üzemeltetését felvállalni”.
 - [15] Az érintett felek között 2009. február-május hónapokban zajlott egyeztetések eredménytelenek voltak. Az I. rendű alperes 2009. május 29. napján anyagi helyzetére hivatkozással utasította vissza a II. rendű felperes részéről kezdeményezett üzemeltetési szerződés megkötését, az üzemeltetési költségek megtérítésétől elzárkózott, a közszolgáltatási díj részeként sem kívánta azt a lakosságára továbbhárítani.
 - [16] Az I. rendű felperes 2009. október 21. napján a helyi közszolgáltatásra és az ISPA vagyon működtetésére a II. rendű felperessel közszolgáltatási szerződést kötött. A közszolgáltatási szerződésben a II. rendű felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy Szeged és a konzorciumi szerződést aláíró 32 további település területén a hulladékgazdálkodási közszolgáltatást ellátja, a projekt keretében megvalósult regionális hulladékkezelő eszközrendszert, vagyont működteti. A szerződés területi hatálya a konzorciumban résztvevő települések közigazgatási területére terjedt ki.
 - [17] A konzorciumi szerződés 2010. augusztus 4. napján módosításra került, amelyben az azt aláíró önkormányzatok kötelezettséget vállaltak a hulladékgazdálkodási rendszer létesítményeinek és eszközrendszerének működtetésére, az igénybevétel szerint felmerülő összes költség finanszírozására, az ehhez szükséges közszolgáltatási díj megállapítására, az általuk kijelölt közszolgáltatók részéről a létesítmények kötelező igénybevételének biztosítására.
- Megerősítették, hogy a közigazgatási területükön keletkezett települési szilárd-hulladék kezelésére a regionális szilárd-hulladék gazdálkodási rendszert kívánják igénybe venni, a szolgáltatóval kötött külön megállapodás szerint. A szerződésmódosítást az I. rendű alperes nem írta alá.
- [18] A II. rendű felperessel az üzemeltetési szerződéseket a konzorciumban részes önkormányzatok - kivéve az alpereseket - megkötötték.
- A Szegedi Regionális Hulladékgazdálkodási Projekt lezárására a 2010. december 15-i zárójelentés elfogadásával került sor.
- [19] A II. rendű felperes által az I. rendű alperes részére végzett szolgáltatási tevékenység körében a II. rendű felperesnek 13.126.344 forint kiadása (költsége) merült fel 2008. május 1. - 2011. június 30-a között.

A kereseti kérelem és az ellenkérelem

- [20] A felülvizsgálati kérelemmel érintett körben a II. rendű felperes módosított keresetében kártérítés címén az I. rendű alperest 13.181.754 forint tőke és annak 2011. július 26. napjától járó kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni.
- [21] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A II. rendű felperes marasztalási keresetét - annak jogalapját és összecszerűségét is vitatva - elsődlegesen magatartásának jogellenessége hiányában,

másodsorban a II. rendű felperes által érvényesített üzemeltetési költségek mint kár és a magatartása közötti okozati összefüggés hiánya miatt kérte elutasítani.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [22] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben kötelezte az I. rendű alperest, fizessen meg a II. rendű felperesnek 13.126.344 forintot és ennek 2011. július 26. napjától a kifizetés napjáig járó kamatát, valamint 800.000 forint perköltséget.
- [23] A marasztalásra irányuló kereseti kérelem helytadással elbírálását azzal indokolta, hogy a II. rendű felperes mint közszolgáltató által nyújtott szolgáltatásra alapított igénye megalapozott, mert a felek között a szerződés létrejött a szolgáltatás nyújtásának tényével. Az összecszerűséget a beszerzett igazságügyi könyvszakértői vélemény megállapításai alapján bizonyítottak találta.

A másodfokú bíróság ítélete

- [24] A felperesek, valamint az alperesek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy a másodfokú eljárás során felmerült költségeket a felek maguk kötelesek viselni, a felek személyes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.
- [25] A másodfokú bíróság annak értékelésével, hogy a konzorciumi szerződésben részes önkormányzatok szerződéses kötelezettségként jelölték meg az előkészített közszolgáltatási szerződések külön-külön történő megkötését, kötelmi hatályú vállalásuk miatt a kötelezettség nemteljesítéséből, szerződésszegésből eredő következményként a mulasztó I. rendű alperes helytállási kötelezettségét megállapította. Kifejtette, a konzorciumi szerződés teljesítésének megtagadása a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 312. § (2) bekezdése alapján a szerződés e részben történő meghiúsulását eredményezte. Megállapította, az I. rendű alperes a szerződés előkészítésével megbízott I. rendű felperes által elvállalt kötelezettségekért - kártérítés jogcímén - közvetlenül köteles helytállni.
- [26] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, a II. rendű felperes - az I. rendű alperes által kifejtett állásponttal szemben - nem a lakosság megrendelése alapján végezte a tevékenységét, hanem azért, mert a konzorciumi szerződés IV.1. pontja alapján az I. rendű alperes megbízottjaként eljáró I. rendű felperes erre nézve számára megrendelést adott. A II. rendű felperes által ténylegesen nyújtott szolgáltatás ellenértékét az I. rendű alperes - a felperesek e tárgyban egyező nyilatkozata alapján - közvetlenül a II. rendű felperesnek köteles megfizetni.
- [27] A kártérítés összecszerűségét vitató I. rendű alperesi fellebbezésben foglaltakra nézve az ítéleti indokolás azt tartalmazza: az elsőfokú bíróság az ítéletét a perben beszerzett igazságügyi könyvszakértői vélemény megállapításaira alapította. A szakértő a II. rendű felperes bevételekkel csökkentett költségeit az alapbizonylatok értékelésével határozta meg. A szakértői következtetést az I. rendű alperes sem az elsőfokú eljárásban, sem fellebbezésében aggályossá tenni nem tudta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [28] Az I. rendű alperes a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmében kérte a másodfokú ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott részének hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a felperesi kereset teljes elutasítását.
- [29] Előadta: a jogerős ítélet sérti a Ptk. szerződés semmisségére [Ptk. 200. § (2) bekezdés], a szerződés megkötésére [Ptk. 205. § (2) bekezdés], a teljesítés lehetetlenülésére és megtagadására (Ptk. 312. §, Ptk. 313. §), a kártérítésre (Ptk. XXIX. fejezet) vonatkozó rendelkezéseit, valamint a Hgt. 21. § (4)

bekezdésében, 27. § (4) bekezdésében, 56. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat és a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 241/2000. (XII. 23.) Korm. rendelet (továbbiakban: Hksz. rendelet) kógens, a közszolgáltatási szerződés megkötésére és a közszolgáltató kiválasztására vonatkozó rendelkezéseit. Álláspontja szerint a jogerős ítélet téves ténybeli következtetést vont le az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból, a rendelkezésre álló bizonyítékokat kirívóan okszerűtlenül értékelte, indokolási kötelezettségének sem tett eleget.

[30] A felülvizsgálati kérelem érvelése szerint az első- és a másodfokú bíróság tévedett, amikor a konzorciumi szerződés I. rendű alperesnek felróható okból meghiúsulását, a teljesítés lehetetlenné válását állapította meg. Az I. rendű alperes állította: a teljesítés nem vált lehetetlenné. A felperesek maguk is a hulladékudvar üzemeltetésére, a szolgáltatás tényleges nyújtására alapították a kereseti kérelmüket. Az I. rendű alperes hivatkozott arra is, a teljesítés megtagadására csak teljesíthető szolgáltatás esetében kerülhet sor.

[31] Érelmezte, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a konzorciumi szerződés teljesítésének megtagadásához vezető okok vizsgálatát. Utalt arra, hogy a konzorciumi szerződés kiterjedt a hulladékudvarok üzemeltetése mellett, a települési szilárd-hulladék szállítására, kezelésére és a települési szeméttelpek bezárására, rekultiválására is, a teljes beruházás megvalósításának határidejét 2003. december 31. napjában meghatározva.

Az I. rendű alperes hangsúlyozta, a beruházás befejezésére kirívó késedelemmel, 2010. december 15. napján, a támogatási szerződés megkötésére 2008. május 7. napján került sor. A beruházás alapján pedig nem valósult meg a települési szeméttelpek rekultivációja.

[32] Az I. rendű alperes állította, hogy a hulladékgazdálkodási beruházás késedelme miatt a Hgt. 56. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott határidő, valamint a Hksz. rendelet kógens rendelkezéseinek figyelembevételével volt kénytelen eljárni, megszervezni a települési szilárd-hulladékkezeléssel kapcsolatos közszolgáltatás ellátását a közigazgatási területén, e célból a F. Kft.-vel a közszolgáltatási szerződést megkötöni.

[33] Az I. rendű alperes szerint a beruházás jelentős késedelmére és a kógens jogszabályi rendelkezésekre tekintettel a konzorciumi szerződés céljai a vállalt együttműködés keretében már nem voltak megvalósíthatók. A konzorciumi szerződés módosításának aláírását és a további együttműködést ezért alappal tagadta meg.

[34] Hivatkozott arra is, hogy a Hgt. 21. § (4) bekezdése alapján a hulladékgyűjtő udvar fenntartása nem minősül kötelezően ellátandó közszolgáltatási feladatnak. A hulladékudvar üzemeltetését az I. rendű alperesi önkormányzat a képviselő-testületi határozat alapján ezért jogosult volt megtagadni.

[35] Az I. rendű alperes érvelt azzal is, a Hgt. 27. § (4) bekezdése alapján, az erre vonatkozó külön jogszabályokban meghatározott eljárásrend betartása mellett köthetett csak közszolgáltatási szerződést. A keresettel érintett közszolgáltatási szerződés megkötése a közbeszerzési eljárás szabályainak megszegése miatt a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmisnek minősülne. Állította, ezért alappal tagadta meg a konzorciumi szerződés teljesítéseként az előkészített, tartalmilag egyoldalúan meghatározott, jogszabályokba ütköző és nem kötelező közszolgáltatásra irányuló közszolgáltatási szerződés aláírását.

[36] Az I. rendű alperes szerint a másodfokú bíróság tévesen vont le következtetést a szerződésszegésből eredő kártérítési felelősségére. A konzorciumi szerződés ugyanis nem tartalmazott jogilag kikényszeríthető rendelkezést a közszolgáltatási szerződés II. rendű felperessel történő megkötésére. Utalt arra is, az I. rendű felperes az I. rendű alperes közszolgáltató kiválasztására irányuló eljárásának, valamint a 117/2008. (VIII.28.) Kt. határozatának ismeretében, saját nevében és javára kötötte meg a perbeli közszolgáltatási szerződést a II. rendű felperessel. Állította, hogy az I. rendű alperes hulladékgyűjtő kijelölésére vonatkozó önkormányzati rendelete hiányában a felperesek saját kockázatukra jártak el az I. rendű felperes tulajdonát képező hulladékudvar üzemeltetése során. A II. rendű felperesnél felmerült üzemeltetési költségek kizárólag az I. rendű felperes gondatlan

eljárásával állnak okozati összefüggésben.

- [37] I. rendű alperes változatlanul vitatta, hogy a felperesek az üzemeltetési költségekösszagszerűségét bizonyították az elsőfokú eljárásban beszerzett igazságügyi szakértői véleménnyel.
- [38] A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben az I. rendű alperesnek a II. rendű felperes javára szóló jogerős ítéleti rendelkezés hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [39] A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint. Az I. rendű alperes által hivatkozottak alapján a támadott határozatot az alábbiakra tekintettel nem találta jogszabálysértőnek.
- [40] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel elsődlegesen azt kellett vizsgálat tárgyává tenni, hogy a felek között létrejött konzorciumi szerződés tartalma szerint keletkezett-e az I. rendű felperesnek a közszolgáltatási szerződés előkészítésére vonatkozó feljogosítása, a szerződő önkormányzatoknak - köztük az I. rendű alperesnek - pedig olyan szerződéses kötelezettségvállalása, amelynek teljesítése hiánya szerződésszegést eredményez.
- [41] A konzorciumi szerződés megkötésének időpontjában hatályos a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 8. § (1) és (3) bekezdése alapján a települési önkormányzatoknak a köztisztaság és a településtisztaság biztosítására vonatkozó helyi közszolgáltatási kötelezettségei körébe tartozó, a települési önkormányzat kötelezően ellátandó hulladékkezelési közszolgáltatásának tartalmát a Hgt. 21. § (1) és (3) bekezdése határozta meg. A kötelező feladatellátás mellett ez a közszolgáltatás kiterjedhet a begyűjtőhelyek (hulladékgyűjtő udvarok, átrakó állomások, gyűjtőpontok), valamint az előkezelő és hasznosító telepek létesítésére és működtetésére is a Hgt. 21. § (4) bekezdése szerint.
- A Hgt. 22. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzatok a hulladékgazdálkodási feladataik ellátása érdekében a Hgt. céljainak és alapelveinek figyelembevételével együttműködésre voltak kötelesek. Együttműködésük tartalmát és feltételeit együttműködési vagy a társulási törvény szerinti társulási szerződésekben kellett megállapítaniuk.
- A konzorciumi szerződés megkötésének időpontjában hatályos Hgt. 22. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat a közszolgáltatás megszervezésére vonatkozó kötelezettségének vagy önálló közszolgáltatás szervezésével, vagy más szervezésében működő közszolgáltatáshoz való csatlakozással tehetett eleget.
- [42] A perbeli, 2002 márciusában megkötött konzorciumi szerződés nem minősíthető a helyi önkormányzatok társulásaira és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvényen alapuló társulási megállapodásnak. Tartalma szerint ez egy olyan együttműködési szerződés, amely a szerződő felek közös gazdasági érdekei előmozdítására és az erre irányuló tevékenységük összehangolására irányult, az I. rendű felperes mint gesztor irányítása mellett. A cél egy olyan szelektív hulladékgyűjtési és regionális hulladékgazdálkodási rendszer megvalósítása volt, amely a szerződéssel érintett önkormányzatok illetékességi területén alkalmas a szilárd hulladékkezelést a támogatási szerződés igénybevételével kialakított infrastruktúrával működtetni, ehhez kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtani.
- A konzorciumi szerződés célját nem csak a szerződés II.1. és II.2. pontjai, de a III.1. pontjában rögzítettek is meghatározták.
- A szerződés III.5. a) pontjában a szerződő felek kinyilvánították, hogy a konzorciumi szerződésben megfogalmazott érdekazonosság alapján nemcsak a projekt megvalósításához és befogadásához nyújtanak saját hatáskörben lehetőségeikhez képest segítséget, de egyben kötelezettséget vállalnak a megvalósult projekt rendeltetésszerű üzemeltetésének biztosítására is.
- [43] A másodfokú bíróság a szerződés III.7. és III.8. pontjainak együttes értelmezésével, figyelembe véve a szerződés VI. pontja 2. bekezdésében foglalt, az I. rendű felperes által vállalt

kötelezettségeket is, helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a konzorciumi szerződés IV.1. pontja alapján eljáró I. rendű felperes, az ISPA fejlesztési támogatás felhasználásával megvalósuló fejlesztési projekt eredményeként elkészült beruházások működtetéséhez szükségesen gesztorként felhatalmazást kapott a konzorciumi szerződés III.7. pontjában meghatározott konzorciumi tagi kötelezettségvállalás alapján a vagyont működtető közszolgáltatóval történő szerződés megkötésére. E szerződés egyes, a konzorciumi szerződés III.8. pontjában, valamint VI. pont 2. bekezdésében rögzített feltételei a konzorciumi tag önkormányzatok és a kijelölt közszolgáltató között megkötendő külön közszolgáltatási szerződések tartalmi előkészítését szolgálta.

- [44] A konzorciumi szerződés nem vitatottan megállapítható célja, - az I. rendű alperes közigazgatási területét is magába foglaló, a regionális hulladékgazdálkodási rendszer, ISPA támogatási alapok felhasználásával kialakítása, - azt is jelentette, hogy a pályázati úton létrehozott hulladékgazdálkodási rendszer a konzorciumi tagok ilyen tárgyú feladatellátási kötelezettségének eszközeként fog szolgálni. A vagyon létrehozása mellett az önkormányzatoknak már a szerződéskötés időpontjában elvárható módon, előreláthatóan fel kellett ismerniük, hogy a létrehozott vagyon üzemeltetése együttes és arányos üzemeltetési költségviselésükkel fog járni, optimális esetben a rendszer önfenntartó üzemeltetése mellett.
- [45] Az I. rendű felperes által megkötött támogatási szerződés, valamint a konzorciumi szerződés egymáshoz való viszonyából következik, hogy a konzorciumi tagok nélkül az I. rendű felperes a pályázati feltételeknek önállóan nem felelhetett meg. A konzorciumi szerződésben vállalt együttműködés nem csak arra terjedt ki, hogy az I. rendű felperes pályázhasson, hanem arra is, hogy az elnyert támogatási szerződés alapján a felek a létesített vagyont közösen üzemeltessék.
- [46] Az ítéletábra helytállóan következtetett a konzorciumi szerződésből arra, hogy az I. rendű felperes által előkészített, az I. rendű felperes erre vonatkozó felhatalmazása alapján a II. rendű felperessel mint szolgáltatóval külön megkötendő, a felek konszenzusán alapuló tartalom szerinti közszolgáltatási szerződés aláírására az I. rendű alperes kötelezettséget vállalt. A konzorciumi szerződés alapján így az abban részes felek között olyan jognyilatkozati kötöttséggel terhelt megállapodás jött létre, amely alapján az I. rendű alperes teljesítése elvárható volt.
- [47] Az I. rendű alperes - általa sem vitatottan - utóbb, a vállalt szerződési kötelezettségét nem teljesítette. Az I. rendű felperes által előkészített közszolgáltatási szerződést a II. rendű felperessel nem kötötte meg. Ezt a magatartását a jogerős ítélet helytállóan értékelte a Ptk. 313. §-a alapján a teljesítés jogos ok nélküli megtagadásának. Az I. rendű felperest ezért megillette az a jog, hogy válasszon a késedelem és a lehetetlenülés következményeinek alkalmazása között.
- [48] A teljesítés megtagadása a szerződésszegés egyik külön nevesített esete. Ez különbözik a késedelemtől annyiban, hogy a kötelezett egyáltalán nem, tehát a jövőben sem kíván teljesíteni, de különbözik a lehetetlenüléstől is, mert a szolgáltatás teljesítése ilyenkor nem vált lehetetlenné, ilyen értelemben nem hiúsult meg.
- [49] Ez a törvényi tényállás a kötelezett magatartásának a felróhatóságát is magában foglalja. Ha a jogosult a lehetetlenülés következményét választja, úgy a kötelezettnek felróható lehetetlenülés [Ptk. 312. § (2) bekezdés] szabályai szerint a kötelezettől teljes kártérítést követelhet.
- [50] A Kúria vizsgálta, hogy az I. rendű alperes által már a megelőző eljárás során is hivatkozott okok a teljesítés jogos okból történt megtagadását megalapozták-e.
- [51] A peres iratokból megállapítható, az I. rendű felperes a konzorciumi szerződésben kapott felhatalmazással kötött támogatási szerződést 2002. október 7. napján. Ennek helyébe lépett a 2008. május 7. napján kelt új támogatási szerződés. Ezen időpontig az I. rendű alperes a konzorciumi szerződésben foglaltak szerint az I. rendű felperessel együttműködött. 2005. évben a hulladékudvar létesítéséhez szükséges két ingatlanát adásvételi szerződéssel - jelképes vételáron - az I. rendű felperes tulajdonába adta.
- [52] A konzorciumi szerződés VI. pont 4. bekezdésében rögzített rendkívüli felmondási jogát, az I. rendű alperes a 2003. december 31. napjában megjelölt határidő eredménytelen eltelte ismeretében, a

támogatási szerződés módosításáig nem gyakorolta. A konzorciumi szerződést a VI. pont 3. bekezdésében meghatározott rendes felmondási jog gyakorlása mellett sem szüntette meg.

- [53] ezért az I. rendű alperes azon hivatkozása, hogy a konzorciumi szerződéssel érintett beruházás késedelme tette szükségessé a F. Kft.-vel mint szolgáltatóval a 2003. március 12. napján kelt közszolgáltatási szerződés megkötését.
- [54] A 2001. január 1. napján hatályba lépett Hgt. 56. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott hulladékkezelési közszolgáltatás megszervezésének kötelezettségével, az erre előírt határidővel az I. rendű alperesnek - ahogy a többi érintett önkormányzatnak is - tisztában kellett lennie már a konzorciumi szerződés megkötése időpontjában.
- [55] Az előbbiek mellett a 4.G.40.082/2012. számú ügyben F/2. alatt csatolt közszolgáltatási szerződés IV.2.11. pontjából, valamint az elsőfokú eljárásban lefolytatott tanúbizonyítás alapján megállapítható, hogy a konzorciumi szerződést megkötő más érintett önkormányzatok is ezen jogszabályon alapuló kötelezettségüknek eleget tettek. A konzorciumi szerződésen alapuló kötelezettségeiket is ennek ellenére teljesítették. Az F/2. alatt csatolt közszolgáltatási szerződés IV.2.11. pontja szerint a 2. számú mellékletben felsorolt hulladékudvarok és gyűjtőszigetek vonatkozásában a II. rendű felperes jogosult volt a közfeladat ellátási jogához kapcsolódó hasznosítás keretében szerződést kötni azokkal az önkormányzatokkal is, amelyek közigazgatási területén nem ő látja el a hulladékkezelési közszolgáltatói feladatokat, lényegében az ott már működő, közszolgáltatást végző szervezetek alvállalkozókénti bevonásával.
- [56] A konzorciumi szerződésben vállalt határidő késedelme így az I. rendű alperes szerződésszegő magatartásának kimentésre nem alkalmas, hiszen az I. rendű alperes még az általa 2003. évben megkötött közszolgáltatási szerződés után is együttműködött a projekt végrehajtásában és a konzorciumi szerződést a támogatási szerződés módosítását megelőző időponttal - amikor még a jogviszonyból való kilépésére lehetősége lett volna - sem rendes, sem rendkívüli felmondással nem mondta fel.
- [57] Az I. rendű alperes szerződésszegése körében nincs jelentősége, hogy az I. rendű alperes a II. rendű felperesnek a konzorciumi szerződés teljesítésének megtagadását kinyilvánította több alkalommal, még az I. és a II. rendű felperesek között, 2009. október 21. napján kelt közszolgáltatási szerződés megkötését megelőzően.
- A 2002. október 7. napján megkötött és 2008. május 7. napján módosított támogatási szerződés a konzorciumi szerződéshez kapcsolódva, a létrehozott vagyon működtetésére, az esetleges támogatás visszakövetelésére jogkövetkezményeket tartalmazott.
- A II. rendű felperes továbbá az I. rendű alperes közigazgatási területén létesített hulladékudvar működtetését már 2008. május 5. napján megkezdte. Az I. rendű alperes szerződésszegő magatartást pedig csak ezt követően tanúsított.
- [58] Nem megalapozott a felülvizsgálati kérelemben kifejtett azon álláspont sem, hogy a konzorciumi szerződéshez kapcsolódó teljesítésként a közszolgáltatási szerződés megkötése a Hgt. 27. § (4) bekezdése és a hulladékkezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről szóló 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet (továbbiakban: Hksz2 rendelet) kógens rendelkezéseibe is ütközött volna. A konzorciumi szerződés megkötésekor hatályban volt Hgt. 22. § (2) bekezdése értelmében a települési önkormányzat, a közszolgáltatás megszervezésére vonatkozó kötelezettségének vagy önálló közszolgáltatás szervezésével, vagy más szervezésében működő közszolgáltatáshoz való csatlakozással tehetett eleget, illetve szomszédos vagy egymáshoz közeli települési önkormányzatok közösen tarthattak üzemben hulladék kezelésére szolgáló létesítményt, vagy a közszolgáltatás ellátására közös gazdálkodó szervezetet hozhattak létre.
- [59] A 2004. július 29. napjáig hatályban volt Hksz. rendelet 1. § (3) bekezdés a) pontja szerint nem volt köteles az önkormányzat pályázatot kiírni, ha a közszolgáltatás szervezésére irányuló kötelezettségének más önkormányzat által szervezett, illetve működtetett közszolgáltatóhoz való csatlakozással tett eleget. Egyebekben a Hksz. rendelet 1. § (1) bekezdése szerint a települési

önkormányzatnak a települési szilárd, illetve folyékony hulladékkal kapcsolatos helyi hulladékkezelési közszolgáltatás ellátására a közszolgáltató kiválasztása céljából nyílt hulladékkezelési pályázatot kellett meghirdetnie.

- [60] Ez a szabályozás az I. rendű felperes által 2008. május 7. napján megkötött támogatási szerződésmódosítás időpontjában, valamint a II. rendű felperessel megkötött 2009. október 21. napján kelt közszolgáltatási szerződése időpontjában hatályos szabályok alapján annyiban módosult, hogy a Hgt. 22. § (2) bekezdése alapján a települési önkormányzat a közszolgáltatás megszervezésére vonatkozó kötelezettségének önálló közszolgáltatás szervezésével tehetett eleget, illetve a szomszédos vagy egymáshoz közeli települési önkormányzatok közösen tarthattak üzemben hulladék kezelésére szolgáló létesítményt, vagy a közszolgáltatás ellátására közös gazdálkodó szervezetet hozhattak létre. Az ezen időszakban hatályos Hksz2 rendelet 1. § (1) bekezdése - összhangban a Hgt. 27. § (4) bekezdésében foglaltakkal - előírta, hogy a települési önkormányzatnak a települési szilárd, illetve folyékony hulladékkal kapcsolatos helyi hulladékkezelési közszolgáltatás ellátására a közszolgáltató kiválasztása céljából a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. tv. (továbbiakban: Kbt.) és ezen rendelet alkalmazása mellett kell eljárnia, kivéve ha a Kbt. szerint nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni. A Hksz2 rendelet 1. § (2) bekezdése alapján ha több önkormányzat a közszolgáltatást önkormányzati társulás vagy együttműködési megállapodás keretében közösen kívánja megszervezni, a közbeszerzési eljárást megindító felhívásukat közösen készítik el, illetve teszik közzé. A Hksz2 rendelet 2. § (1) bekezdése alapján a közszolgáltatás tartalmi meghatározásának összhangban kell állnia az önkormányzatnak - a közszolgáltató megnevezésének kivételével - a Hgt. 23. § a) és b) pontjának végrehajtására alkotott rendeletével.
- [61] Ezen jogi szabályozás-változás mellett is megállapítható, hogy a konzorciumi szerződésben az I. rendű felperes mint gesztor felhatalmazást kapott a közszolgáltatási szerződés szolgáltató alanyának kiválasztására és a vele történő szerződéskötésre (III.8. pont). A felhatalmazás alapján az I. rendű felperes a Hgt. 21. § (3) - (5) bekezdésének figyelembevételével meghatározott közszolgáltatás ellátására a Hgt. 27. § (4) bekezdésében megjelölt kivételek alapján jogosult volt - a saját személyére irányadó feltételeknek megfelelően - a Kbt.-nek a 2008. évi CVIII. tv. 3. § (1) bekezdésével módosított 2/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint, a közbeszerzési eljárás mellőzésével, a 100 százalékos tulajdonában lévő II. rendű felperessel, mint gazdálkodó szervezettel a közszolgáltatási szerződést megkötni. Az I. rendű felperes ezen szerződéskötése megfelelt a támogatási szerződésre vonatkozó, a strukturális alapok és a Kohéziós Alap felhasználásának általános eljárási szabályairól szóló a 14/2004. (VIII.13.) TNM-GKM-FMM-FVM-PM együttes rendelet 39/A. § (1) bekezdésén alapuló rendelkezéseinek is.
- [62] Az I. rendű alperesnek az ezt követően elvárható, önálló közszolgáltatási szerződéskötése, a konzorciumi szerződésen alapuló I. rendű felperesi felhatalmazás és annak a Kbt. 2/A. § (1) bekezdésén alapulóan lefolytatott eljárása mellett nem minősülhet a Hgt. és a Hksz2 rendelet által előírt, a közszolgáltató kiválasztására irányuló eljárási szabályokba ütközőnek. A II. rendű felperes I. rendű felperes eljárása melletti kiválasztásával a közszolgáltatási szerződés szolgáltatási alanyára újabb pályázat kiírása szükségtelen. Az I. rendű alperesnek a Ptk. 200. § (2) bekezdésére alapított semmisségi okra hivatkozása ezért szintén nem megalapozott.
- [63] Az I. rendű felperes gesztor jogállásából, a közszolgáltatási szerződés előkészítési jogosultságából következik, hogy a konzorciumi szerződésnek a közszolgáltatási szerződés valamennyi lényeges tartalmi elemét nem kellett meghatároznia. Nem volt ezért a jogvita eldöntése szempontjából jelentősége annak, hogy a megkötni vállalt közszolgáltatási szerződés minden lényeges körülményében volt-e megállapodás a konzorciumi szerződésben részes felek között. A jogerős ítélet emiatt a Ptk. 205. § (2) bekezdésében foglaltakat sem sérti.
- [64] Téves az I. rendű alperes azon álláspontja is, hogy a Hgt. 21. § (4) bekezdése szerint a kötelezően ellátandó közszolgáltatási közfeladatnak nem minősülő hulladékgyűjtő udvar fenntartása

költségeiért nem tartozik helytállni, figyelemmel az e tárgyban hozott 117/2008. (VIII.28.) KT határozatra is. A fentiek szerint ugyanis a konzorciumi szerződésben írtak szerinti önként vállalt kötelezettséget, - így a hulladékudvar létesítése és igénybevétele - terhelte.

- [65] Az I. rendű alperes II. rendű felperes felé fennálló kártérítési felelősségének megállapíthatóságát nem csupán a konzorciumi szerződésben vállalt jognyilatkozat tételi kötelezettség megtagadása alapozza meg. A konzorciumi szerződés, tartalmát tekintve koordinatív polgári jogi társasági szerződés minőségéből következik, hogy a Ptk. 574. §-a alapján a társasági tevékenységből eredő tartozásokért, illetőleg az ilyen tevékenységgel okozott károk megtérítéséért harmadik személyekkel szemben a tagok felelőssége egyetemleges. A konzorcium gesztora által a II. rendű felperessel megkötött közszolgáltatási szerződésből eredő, a II. rendű felperes tényleges teljesítése alapján felmerülő, üzemeltetési költségek meg nem térült összegéért az I. rendű alperesnek egyetemleges felelőssége megállapítható. Az egyetemleges kötelezettségből következik, hogy a II. rendű felperes jogosult volt az I. rendű alperessel szemben a meg nem térült üzemeltetési költség megfizetése iránt fellépni.

Ezt az igényérvényesítést alapozza meg az a tény is, hogy a perbeli bizonyítási eljárás eredményeként kétséget kizáróan megállapítható, a II. rendű felperes a hulladékudvar üzemeltetési szolgáltatást kizárólag az I. rendű alperes közigazgatási területén élő lakosok számára nyújtotta.

- [66] A Kúria az I. rendű alperes marasztalási összeg megalapozatlanságával kapcsolatos érveivel a Pp. 273. § (1) bekezdése értelmében érdemben nem foglalkozhatott. A Pp. 272. § (2) bekezdésében írtak ellenére ugyanis e körben a felülvizsgálati kérelme megsértett jogszabályt, a jogszabályhely feltüntetésével nem jelölt meg.

- [67] A Kúria mindezekre tekintettel az eljárási és anyagi jogi jogszabályok megsértése nélkül hozott jogerős ítéletet - a felülvizsgálati kérelemmel érintett részében - hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján.

Záró rész

- [68] Az I. rendű alperes az eredménytelen felülvizsgálati kérelem miatt a Pp. 270. § (1) bekezdése, illetve a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a II. rendű felperes jogi képviseleti munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költségét megtéríteni. Ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése alapján, általános forgalmi adóval növelten határozta meg. A Kúria a felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel a perköltségviselésről szóló döntése meghozatalakor mérlegelte azt, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett, marasztaló rendelkezése kizárólag a II. rendű felperest érintette.

- [69] Az I. rendű alperesnek az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés b) pontján alapuló teljes személyes illetékmentessége miatt feljegyzett, az Itv. 50. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illetéket az Itv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó, a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. június 28.

Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. a tanács elnöke, Mándi Zoltán s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró

